

Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього

Дата вчинення: 09.12.1948

Дата підписання українською стороною: 16.12.1949

Дата ратифікації Президіумом Верховної Ради СРСР: 18.03.1954

Дата набрання чинності для України: 13.02.1955

Договірні Сторони,

беручи до уваги, що Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй у своїй резолюції 96 (I) від 11 грудня 1946 року, оголосила геноцид злочином за міжнародним правом, який суперечить духу і цілям Організації Об'єднаних Націй та засуджується цивілізованим світом,

визнаючи, що протягом всієї історії геноцид спричиняв людству великі втрати, і

вважаючи, що задля звільнення людства від такого огидного лиха необхідна міжнародна співпраця,

домовилися про таке:

Стаття I

Договірні Сторони підтверджують, що геноцид, незалежно від того, вчинений він у мирний час чи під час війни, є злочином за міжнародним правом, якому вони зобов'язуються запобігати і за який карати, у разі його вчинення.

Стаття II

У цій Конвенції під геноцидом розуміється будь-яке з наступних діянь, вчинене з наміром знищити, повністю або частково, національну, етнічну, расову або релігійну групу як таку:

- (а) вбивство членів такої групи;
- (б) заподіяння серйозних тілесних ушкоджень або психічного розладу членам такої групи;
- (в) умисне створення для такої групи умов життя, розрахованих призвести до її повного або часткового фізичного знищення;
- (г) впровадження заходів, спрямованих на запобігання дітонародженню в такій групі;
- (д) примусове переміщення дітей такої групи до іншої групи.

Стаття III

Наступні діяння є караними:

- (а) геноцид;
- (б) змова з метою вчинення геноциду;
- (в) прямі та публічні заклики до вчинення геноциду;
- (г) замах на вчинення геноциду;
- (д) співучасть у геноциді.

Стаття IV

Особи, які вчиняють геноцид, або будь-які інші діяння, перелічені в статті III, підлягають покаранню, незалежно від того, чи є вони уповноваженими за конституцією правителями, посадовими або приватними особами.

Стаття V

Договірні Сторони зобов'язуються прийняти, у відповідності до своїх Конституцій, необхідне законодавство задля забезпечення дії положень цієї Конвенції, і зокрема, впровадити дієве покарання для осіб, винних у вчиненні геноциду або будь-яких інших діянь, перелічених у статті III.

Стаття VI

Особи, звинувачені у вчиненні геноциду або будь-яких інших діянь, перелічених у статті III, мають постати перед компетентним судовим органом Держави, на території якої таке діяння було вчинено, або перед таким міжнародним кримінальним судом, який може мати юрисдикцію стосовно Договірних Сторін, що визнали його юрисдикцію.

Стаття VII

Геноцид та інші діяння, перелічені в статті III, не вважаються політичними злочинами задля цілей екстрадиції.

В цих випадках Договірні Сторони зобов'язуються здійснювати екстрадицію відповідно до свого законодавства і чинних договорів.

Стаття VIII

Будь-яка Договірна Сторона може звернутися до уповноважених органів Організації Об'єднаних Націй з вимогою вжити, відповідно до Статуту ООН, таких заходів, яких вони вважають необхідними задля запобігання і припинення актів геноциду або будь-яких інших діянь, перелічених у статті III.

Стаття IX

Спори між Договірними Сторонами стосовно тлумачення, застосування або виконання цієї Конвенції, включно зі спорами щодо відповідальності Держави за геноцид або будь-які інші діяння, перелічені в статті III, передаються на розгляд Міжнародного Суду ООН за вимогою будь-якої із сторін спору.

Стаття X

Ця Конвенція, тексти якої китайською, англійською, французькою, російською та іспанською мовами є рівно автентичними, датується 9 грудня 1948 року.

Стаття XI

Ця Конвенція відкрита для підписання до 31 грудня 1949 року будь-яким Членом Організації Об'єднаних Націй та будь-якою Державою, що не є членом Організації Об'єднаних Націй, якій Генеральна Асамблея направила запрошення підписати Конвенцію.

Ця Конвенція підлягає ратифікації, і ратифікаційні грамоти здаються на зберігання Генеральному Секретарю Організації Об'єднаних Націй.

Після 1 січня 1950 року до цієї Конвенції може приєднатися будь-який Член Організації Об'єднаних Націй та будь-яка Держава, що не є членом Організації Об'єднаних Націй, яка отримала запрошення, про яке зазначено вище.

Документи про приєднання здаються на зберігання Генеральному Секретарю Організації Об'єднаних Націй.

Стаття XII

Будь-яка з Договірних Сторін може в будь-який час, шляхом направлення повідомлення Генеральному Секретарю Організації Об'єднаних Націй, поширити застосування цієї Конвенції на всі або деякі з територій, за зовнішні відносини яких така Договірна Сторона відповідає.

Стаття XIII

У день, коли перші двадцять ратифікаційних грамот та документів про приєднання будуть здані на зберігання, Генеральний Секретар складає про це Протокол, і передає його копії усім Членам Організації Об'єднаних Націй, а також усім Державам, зазначеним у статті XI, що не є членами Організації Об'єднаних Націй.

Ця Конвенція набирає чинності на дев'яностий день з дати здачі на зберігання двадцятої ратифікаційної грамоти або документа про приєднання.

Будь-яка ратифікація або приєднання, здійснені після цієї дати, набирає чинності на дев'яностий день після здачі на зберігання відповідної ратифікаційної грамоти або документа про приєднання.

Стаття XIV

Ця Конвенція залишається чинною протягом періоду в десять років з дати набрання нею чинності.

В подальшому вона продовжуватиме залишатися чинною на наступні періоди в п'ять років для тих Договірних Сторін, які не денонсують її щонайменше за шість місяців до завершення поточного періоду.

Денонсація здійснюється шляхом направлення письмового повідомлення Генеральному Секретарю Організації Об'єднаних Націй.

Стаття XV

Якщо в результаті денонсацій кількість Сторін цієї Конвенції стає меншою від шістнадцяти, ця Конвенція втрачає чинність з дати, коли остання з цих денонсацій набрала чинності.

Стаття XVI

Звернення щодо перегляду цієї Конвенції може бути здійснене в будь-який час будь-якою Договірною Стороною шляхом направлення письмового повідомлення Генеральному Секретарю.

Генеральна Асамблея приймає рішення щодо подальших заходів, які мають бути здійснені стосовно такого звернення, якщо вважатиме такі заходи за необхідні.

Стаття XVII

Генеральний Секретар Організації Об'єднаних Націй повідомляє всіх Членів Організації Об'єднаних Націй, а також Держави, зазначені у статті XI, що не є членами Організації Об'єднаних Націй, про:

- (a) підписання, ратифікації та приєднання, отримані відповідно до статті XI;
- (b) повідомлення, отримані відповідно до статті XII;
- (c) дату набрання цією Конвенцією чинності відповідно до статті XIII;
- (d) денонсації, отримані відповідно до статті XIV;
- (e) скасування Конвенції відповідно до статті XV;

(f) повідомлення, отримані відповідно до статті XVI.

Стаття XVIII

Оригінал цієї Конвенції передається на зберігання до архіву Організації Об'єднаних Націй.

Засвідчена копія цієї Конвенції передається усім Членам Організації Об'єднаних Націй, а також усім Державам, зазначеним у статті XI, що не є членами Організації Об'єднаних Націй.

Стаття XIX

Ця Конвенція підлягає реєстрації Генеральним Секретарем Організації Об'єднаних Націй на дату набрання нею чинності.

{Текст Конвенції українською та англійською мовами додано до листа Міністерства закордонних справ України № 72/14-612-54598 від 22.04.2024}

Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього
Конвенція; ООН від 09.12.1948
Підписання від **09.12.1948**
Постійна адреса:
https://zakon.rada.gov.ua/go/995_155

Законодавство України
станом на 07.09.2025
чинний

Документи та файли

- Сигнальний документ — f23699n74.pdf від 23.04.24 16:30, 32 кб
- Сигнальний документ — f23699n75.pdf від 23.04.24 16:30, 228 кб

Публікації документа

- Офіційний вісник України від 10.05.2024 — 2024 р., № 42, стор. 205, стаття 2577, код акта 124480/2024